

Góra Kalwaria w Bardzie Śląskim

Ząbkowice Śląskie

Lokalizacja:

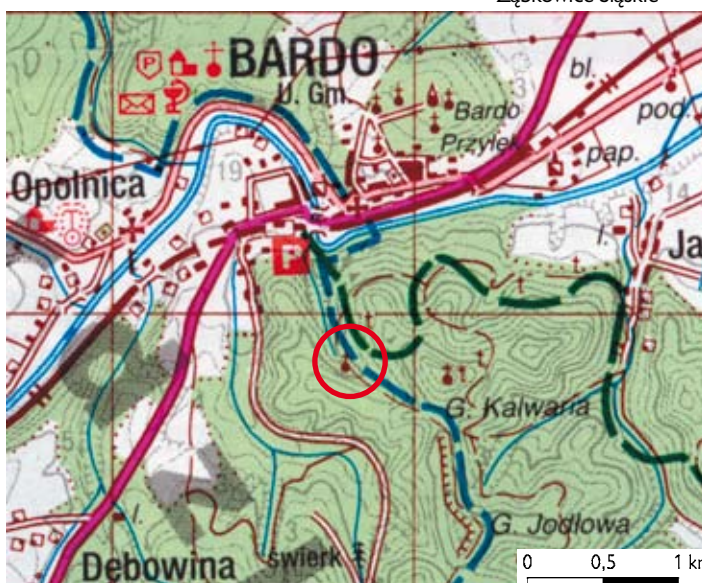
województwo dolnośląskie
powiat kłodzki
gmina Bardo Śląskie
miejscowość Bardo Śląskie

Rejon geograficzny:

Sudety z Przedgórzem Sudeckim
Sudety Środkowe
Góry Bardzkie

Jednostka geologiczna:

Sudety środkowe
struktura bardzka
łupki mikołajowskie
apofiza Laskówki

Kłodzko 3622

3624

5598

W malowniczym zakątku Sudetów Środkowych, w Górach Bardzkich, na północnym zboczu Góry Kalwaria (583 m n.p.m.) odsłaniają się produkty procesów magmowych i metamorficznych, jakie miały tu miejsce 359–318 mln lat temu (w okresie górnego karbonu). W miejscu tym zobaczyć można również ciekawe elementy geomorfologiczne i klasyczny przykład ruchów masowych.

Na Górze Kalwarii, słynącej z pięknej i chętnie odwiedzanej przez pielgrzymów Drogi Krzyżowej znajduje się wiele ciekawych geologicznie i kulturowo obiektów. Między stacjami VI a VII Męki Pańskiej, około 600 metrów od mostu na Nysie Kłodzkiej odsłania się strefa kontaktu żyły magmowej (nazwanej apofizą Laskówki) z łupkami mikołajowskimi wieku dewońskiego. Żyłę tworzą kwaśne skały magmowe (granitoidy) wieku górnokarbońskiego. Ich wychodnia ma miąższość 6 m i wysokość 8 m. Granitoidy są skałami o barwie szarej, zbudowanymi ze: skaleni alkalicznych, plagioklazów, kwarcu, i minerałów ciemnych (biotytu, amfiboli i piroksenów). Skały otaczające intruzję to ilasto-krzemionkowe łupki mikołajowskie. Są one przeobrażone termicznie i potrzaskane tektonicznie, a pierwotne warstwowanie jest zatarte.

Pomiędzy żyłą granitoidową a łupkami zobaczyć można aureolę kontaktową, czyli strefę oddziaływania gorącej magmy na skały otaczające. W najbliższym – kilkumetrowym otoczeniu apofizy, łupki ilasto-krzemionkowe zostały zmienione w skały drobnokrystaliczne, łupiące się drzazgowo, zwane hornfelsami. Makroskopowo widoczna jest w nich również obecność kryształów kwarcu o rozmiarach 0,5-1 mm.

Spod krzyża nad urwiskiem, oglądać można klasyczny przykład ruchów masowych. W 1958 roku powstał tutaj obryw skalny rozwinięty w serii plastycznych łupków

karbońskich i utworzył imponująco wysoką niszę. Jest to wspaniały punkt widokowy na przełom Nysy Kłodzkiej, mający charakter doliny antecedentnej. Przełomy takie powstają, gdy na drodze dojrzałej, meandrującej rzeki powoli wypiętrza się pasmo górskie. Rzeka wzmacnia wówczas erozję denną i – nie zmieniając swego biegu – wciną się głęboko w podłoże.

Na Górze Kalwarii obok wspomnianej drogi Męki Pańskiej zostały wytyczone dróżki Maryjne. Na szczycie Kalwarii znajduje się kaplica Górska pochodząca z XVII wieku, a poniżej niej ruiny zamku książęcego z XIV wieku. Uroczym elementem jest źródło Maryi, znajdujące się na trasie Drogi Krzyżowej.

Miejscowość Bardo Śląskie jest znanym miejscem pielgrzymek. Pierwsze wzmianki o tej osadzie pochodzą z XI wieku, a najstarsze kapliczki na Górze Kalwarii pochodzą z przełomu XVIII i XIX wieku. W miasteczku zobaczyć można piękne, barokowe kamienice i kościół z tego okresu.

Opisywany obiekt położony jest przy szlaku niebieskim (międzynarodowym E3: Adriatyk-Morze Czarne), oraz zielonym i żółtym prowadzącym odpowiednio z Barda na Górę Kalwarię i do Janowca.

W miejscu tym można spędzić ciekawie i miło całonocny wypoczynek. Dobre zagospodarowanie otoczenia (parking, gastronomia) dodatkowo zachęcają do odwiedzenia tego zakątka Sudetów.

Proponowany obiekt geoturystyczny umożliwia zapoznanie się z produktami metamorfizmu termicznego, na kontakcie intruzji ze skałami klastycznymi – łupkami ilasto-krzemionkowymi, jak również na obserwacje efektów ruchów masowych (obryw) i elementów geomorfologicznych (przełom antecedencyjny Nysy Kłodzkiej).

1

2

3

4

5

6

The Kalwaria Hill in Bardo Śląskie

The Bardo Mts. form a picturesque range in the Central Sudety Mts. In the northern slope of the Kalwaria Hill (583 m a.s.l.) the metasomatic processes can be observed at the contact of the Upper Carboniferous Laskówka granitoid apophysis (359-318 Ma) and the Lower Devonian Mikołajów Shales. The exposed fragment of apophysis located at Way of the Cross is about 6 meters thick and 8 meters

high. The contact-metasomatic processes reflect in changes of shale structure and in silicification. Other interesting objects in Góra Kalwaria are: ruins of the duke castle, St. Mary's spring, roadside shrines and a huge rockfall dated back at 1598. Another touristic attraction is the historical town Bardo with baroque houses and monastery. Numerous lookouts around the town provide perfect view of antecedent Nysa Kłodzka River valley.

Autorzy karty stanowiska dokumentacyjnego i fotografii:
W. Mastej, T. Bartuś (2005)

Wybrana literatura: 87, 151, 314